

هستی شناسی، انسان شناسی و معرفت شناسی رسانه ها

؟ رسانه ها، امتداد قوای ما، در گستره جهان هستند. ساختار وجودی ما، موجب می شود که ما آدمیان، خود را بگستریم. ?دینامیسم مغز و اعصاب ما، ?روحیه کنجکاوی و دانش دوستی فطری ما، ?تمایل به ارتباط و مدنیت ما، ?میل به تسلط خبری و خبررسانی ما و ... باعث تولید رسانه ها می شود. گاه مرد در خیابان، رسانه را گسترش می دهد، اما در توضیح چرایی آن ناتوان است.

؟ جدای از هستی شناسی رسانه، مکانیسم و کارکرد رسانه نیز تحت تاثیر تراوش انسان شناختی و سائق های روان و تجارب تاریخی اوست. مثلاً انسان ها درمی یابند با تضارب آرا، حظّ بیشتری از حقیقت نصیب خود می کنند و می فهمند گفتگویی شدن فکر، باعث ناب تر شدن دانش می شود. این منطق تکوینی ارتباطی به زودی در قالب سنت ها و سرمونی های خاص و اعتقاد به حق آزادی بیان و اقدام هر چه بیشتر، جهت بسترسازی برای تعامل علم ساختی حداکثری خود را نشان داده است. در گذشته رؤسای قبایل با همنشینی های منظم و مشورت با هم توان تصمیم سازی خود را افزایش می داده اند...

؟ اساساً اگر از سوی اولیاء الهی به مشورت توصیه شده، صرفاً امری تاکیدی و ارشادی است. عقل به فطرت خود، اهمّیت و مزیت شورا را درک می کند.

؟ مشورت، گفتگو، مباحثه، خبرنگاری و خبررسانی، انتشار افکار و به تضارب در آوردن افکار، عقل نظری و عقل عملی یک جامعه است. زیرا شناخت و تعقل نظری و عملی فردی بدون گفتگو با فرآورده های فکری دیگران، راکد می ماند و می فسد و همین حقیقت در ساحت جامعه به ما می گوید که رسانه ها، گسترش هوش و حواس گفتگویی و جمعی ما هستند؛ برای به تضارب در آوردن و بهینه کردن اندیشه ها.

؟ فرشته ی وحی و پدیده ی الهام و دریافت های شهودی و متون الهی و ... نیز گسترش ما در عوالم بالاتر هستی است. آن ها هم از جنس رسانه اند (نبی و پیامبر) اما ادراکات ما از پیام های وحیانی نیز خود متکامل و عمق یابنده است. آن ها هم در دیالوگ رشد می کنند.

؟ جوامع و مردمان وحی باور نیز از مباحثه و حضور در سپهر معرفت و سپهر رسانه بی نیاز نمی شوند. شوربختانه، بسیار می شود که دین باوران، گمان می کنند که از علوم گفتگویی بی نیازند و به این بیراهه موهوم می روند. کمالات واقعی معرفت وحیانی برای آنان فتنه می شود و ظرفیت و جنبه کافی برای گسترش فهم خود نشان نمی دهند و خودبسند می شوند: زین رسن قومی درون چه شوند... و یضل به کثیراً...

؟ الحاصل؛ فلسفه ی ایجاد رسانه ها، معاینه و اشراف مباشر حواس و به تضارب در آوردن اندیشه ها است. جوامع، هر قدر از خودبسندگی و خودشیفتگی رهایی یابند؛ اصل ادب و افتادگی اخلاقی و معرفتی را بیشتر در پیش می گیرند و ذهن و مغز خود را به هم، هم افزا می نمایند. رسانه های تکصدایی و پیامگذار، رسانه هایی نابالغ و بلکه زیانبارند. رسانه گفتگو مدار، رسانه ای غیردجالی و حقیقت یاب و الهی است.

حمید رجایی

تابستان 96

پیوندهای مرتبط

در تلگرام بخوانید